

cordetur Episcopus, quod, ne subdita graventur, conveniens est, ut hoc Sacramentum ministretur occasione Visitationis locorum Dioecesis.

2 Insuper aetatem Confirmati describendam esse dicit, ut notum sit, qua aetate tale Sacramentum susceperit, et an fuerit compos mentis, ut memoriae retineat collationem ejusdem.

3 Addit etiam circa Episcopum, quod fuerit Pontificaliter indutus, ut solemnitas appareat, quae celebratum fuit hoc Sacramentum, de quo vide Pontificale Romanum.

§. II. Marium descriptio in una pagina, seu prima facie salii; Foeminarum vaero in altera sejunctim notetur.

4 Clarius explicat Monacell. *dic. l.* quae praescribuntur in hoc Paragrapho; nam dicit; *Describantur mares separatim a Foeminis, in eodem Libro ordine alphabetico, exprimendo aetatem, et qualitatem Adulorum, praesertim si sint conjugati.*

§. III. Si confirmatus non constet an ex legitimo Matrimonio genitus sit, vel Parentes ignorentur servetur quod in Libro Baptizatorum praescriptum est.

5 Sufficit, ut qui Confirmatos in libro describit, si ejus Parentes incerti sint, scribat haec verba: *N. cujus Parentes ignorantur.* Non debet enim Parochus discernere, seu judicare, an ille sit Spurius, an Legitimus: quod si faceret, damnum, et quidem maximum, inferret Confirmato, qui (hoc non obstante) legitime posset esse procreatus: incertitudo enim Parentum non est sufficiens ratio, ut quis dicatur illegitimus, ex communi Doctorum sententia; et eo magis infamiae occasio daretur, quia Adultus si sit mentis, et rationis compos, deducus suum concipere potest, quod non evenit in scribendis Infantibus baptizatis, quia in illa aetate nihil de se ipso Infans cognoscit, nec erubescere valet eo pacto, quo maximum pudorem concipere posset in adulta aetate, si in conspectu ejusdem pronunciaretur sententia de ejus illegimitate.

FORMA

SCRIBENDI CONJUGATOS

IN TERTIO LIBRO.

TITULUS VICESIMUS.

SUMMARIUM.

- 1 Formula amplianda est, et registranda juxta casus occurrentes.
- 2 Quatenam sint necessaria, ut scribantur?
- 3 Conditiones omnes scribendae.
- 4 Variatio Formulae quando occurrat?
- 5 Fides denunciationum fieri debent in scriptis, non verbaliter.
- 6 Respicendum est in hoc, tempus futurum.
- 7 Facultas pro exteris danda est ab Ordinariis.
- 8 Dilatio publicationum debet esse in scriptis.
- 9 Conjugati post dilationem publicationum monendi sunt de non detectis impedimentis.
- 10 Denunciations per quas causas omitti possint?
- 11 Facultas conjugendi in scriptis esse debet.
- 12 Ad quid inserviat adnotatio dispensationis?
- 13 Denunciations factae in diversis Parochiis adnotari debent.
- 14 Negligentia Parochorum in scribendis conjugatis damnanda.
- 15 Parochi negligentes puniendi sunt.
- 16 Excusatio de chartulis deperditis non valet.
- 17 Parochi caute se gerant in faciendis attestationibus.

Tertius Liber habendus a Parocho ille est, in quo describendi sunt conjugati suae Parochiae, toties quoties Sacramentaliter contrahunt, seu in primo, seu in secundo, seu in quocumque alio Voto. Formula autem est hujusmodi.

§. I. Anno.....Die.....Mensis..... Denunciationibus praemissis tribus continuis Diebus festivis, quarum prima, die.....secunda, die.....tertia, die.....inter Missae Paro-

chialis solemnia, habita est, nulloque legitimo impedimento detecto: Ego *N.* Rector hujus Ecclesiae Parochialis *N.* Civitatis, *vel* loci *N. N.* Filium *N.* Parochiae *S. N.* et *N.* Filiam *N.* (seu relictam *q. N.*) (*si Vidua fuerit*) hujus, seu Parochiae *N.* in Ecclesia *N.* interrogavi, eorumque mutuo consensu habito solemniter per verba de praesenti, Matrimonio conjunxi; praesentibus Testibus notis *N.* Filio *N.* qui habitat in Parochia *S. N.* et *N.* Filio *N. etc.* et *N.* Filio *N. etc.* Postea eis ex ritu *S. Matris Ecclesiae* (*si tamen Nuptias benedixerit*). in Missae celebratione benedixi.

Plura ad hanc formulam pertinentia jam dicta remanent in *Tit. de Sacr. Mart.* quamobrem in hoc loco unice addenda erunt, quae ad materialem hujus formulae descriptionem inservient, cum alia jam dicta sint in Titulo generali Librorum a Parochis habendorum nuper exposito.

1 2 3 Haec formula per alleg. a Monacell. *d. l. form.* 8. *n. 6.* potest, imo debet ampliari, et restringi, aut variari a Parocho juxta Matrimonii circumstantias: neque si denunciationes fuerint omissae ex dispensatione Episcopi, vel si alius Sacerdos de licentia ipsius Parochi, Episcopi, aut Vicarii Generalis Matrimonium celebravit. Tunc enim Parochus scribit particulam, et Sacerdos illam subscribit. Insuper quando Conjuges fuerunt a *S. Sede Apostolica* dispensati super impedimento publico; Et vigore licentiae Ordinarii Matrimonium fuit celebratum. Ulterius quando de licentia Episcopi Matrimonium celebratur domi. Demum quando celebratur in alia Ecclesia quam Parochiali.

4 Istae omnes circumstantiae important variationem formulae describendae in libro Matrimoniorum, unde ipsum Rituale non in una formula se sistit, sed quatuor diversas exhibet, adhibendas prout occasio se offert.

§. II. Si unus ex iis, qui Matrimonium contrahere voluerint, alterius Parochiae fuerit, antequam admittatur, Parochus, in cujus Ecclesia Matrimonium celebrari debet, denunciationum in ejus Parochia rite factarum fidem scriptam habeat, quae asservetur, et res tota exprimatur in ipsomet libro Matrimoniorum, hac ratione.

Denunciationes hujus Matrimonii factae sunt etiam a R.

D. N. Parocho Ecclesiae *S. N.* sub cujus cura dictus *N.* *vel* dicta *N.* habitat, ut ex ipsius Parochi scripto servato apud me apparet. Denunciatio autem prima facta est die secunda, die..... tertia, die..... inter Missae parochialis solemnia, nullumque impedimentum Canonicum detectum est.

5 6 Fides denunciationum factarum in altera Parochia fieri debent in scriptis in forma probante, nec sufficit, si ipse Parochus ore tenus diceret, se illas fecisse etiam medio juramento; quia cum ad perpetuam memoriam remanere debeat apud Parochum proprium haec attestatio; esset aerea, et nullius momenti illa, quae verbaliter feret: non debet enim in hoc casu respici tantummodo tempus praesens, scilicet validitas Matrimonii (pro quo attestations de denunciationibus factis in altera Parochia essent validae) sed tempus futurum est respiciendum, hoc est lites, et jurgia, quae tractu temporis insurgere possunt: si enim in fide Matrimonii deesset ista attestatio in scriptis de factis denunciationibus in alia Parochia, Matrimonium posset infirmari, prout infirmatum fuit in casu a Barbosa allegato *de Ep. p. 2. allegat. 32. n. 183.*

§. III. Si autem alteruter sit diversae Dioecesis, testimonium Parochi affirmantis, denunciationes esse rite praestitas, nullius roboris censeatur, nisi ab Episcopo, vel ab ejus Vicario Generali illius Dioecesis subscriptione, et sigillo comprobatum, et ab Episcopo; seu ejus Vicario loci, ubi contrahitur Matrimonium, recognitum sit, ab eodem licentia contrahendi fuerit obtenta.

7 Regula generalis, et tutior tenenda in hoc casu a Parocho, nec unquam praetermittenda erit in Matrimoniis Personarum diversae Dioecesis mandatum, et facultatem authenticam, et in scriptis ab Ordinario obtinere: hac norma tutos procedet. Si ei vero secus facere audebit, magno se periculo exponet, atque erit reprehendendus, et juxta diversitatem circumstantiarum, puniendus.

§. IV. Ubi vero Ordinarii concessu (quod scripto cons-

Com. t. III.—P. 22.

tare debet) denunciationes aliquae differendae, aut omit- tendae interdum sint, ita notetur:

Anno Domini..... die..... mensis denunciationum una die festo.....rite facta, reliquis vero dilatis post Matrimo- nii celebrationem ex facultate scripto concessa a Reveren- diss. N. seu. a Vicario N. sub die.....dat., etc. infrascripti tenoris, quam penes me servo, cum aliis hujusmodi fa- cultatibus, nulloque prorsus impedimento allato. Ego, etc. ut supra.

8 Notandum, quod si Episcopus, vel Vicarius dilationem publicationum concederet oretenus, et sine scriptis Matrimo- nium utique esset licitum, sed Parochus non recte se gereret circa suam obligationem, quia Rubrica praecipit rigorose, ut istae dispensationes, seu dilationes habeantur in scriptis.

§. V. Denunciationes vero, quae post contractum Ma- trimonium fient, ita scrivantur:

Anno..... die..... mensis..... qui fuit Festus, etc. et sequenti, qui fuit Dominicus, etc. ejusdem mensis. Ego N. Rector hujus Ecclesiae S. N. inter Missarum solemnia denunciationes habui Matrimonii, jam praevia opportuna dispensatione initi inter N. et N. die prima hujus mensis, nullum tamen Canonicum impedimentum ab aliquo allatum est, quominus hujusmodi Matrimonium ratum, ac firmum esse debeat.

9 De causis, propter quas differri possunt denunciationes, jam diximus in Explicatione Sacramenti Matrimonii: hic tan- tummodo dicendum est, post factas denunciationes dilatas mo- nendos esse a Parocho Conjugatos, nullum detectum fuisse impedimentum (si ita res se habeat) ut simul cohabitare pos- sint licite.

§. VI. Si autem denunciationes omnes omittendae sint, aut differendae; ita scribatur:

Denunciationibus omnibus omissis, vel dilatis, etc. ex facultate, etc. Ego Rector, N, etc. ut supra.

10 Denunciationes omnes possunt omitti, et possunt differ- ri justis de causis, sed semper tum omissio, tum dilatio ab Or- dinario concedi debet; nec parochus propria autoritate in his se ingerere potest: ideo scribendo in libro Matrimoniorum hanc partitam, semper adesse debet: *ex facultate, etc.* quae in Archi- vo servari debet.

§. VII. Caeterum si alteri Presbytero ab Ordinario, vel a Parocho ipso facultas facta sit jungendi aliquos, id in libro proprii Parochi sic adnotetur, ipsius Parochi manu.

N. Presbyter, vel Capellanus Ecclesiae N. de licentia Reverendiss. Episcopi N. seu ejus Vicarii N. aut mea, quae penes me extat, N. Filium N, et N. etc. in Matrimonium conjunxi, etc. ut supra. Et ego N. subscripsi, et testor, rem ita se habere.

11 Per illam particulam, *quae penes me extat*, demonstra- tur, hanc quoque licentiam concedi debere in scriptis, et non aliter ad perpetuam rei memoriam, ut magis in forma proban- ti appareat validitas Matrimonii.

§. VIII. Quod si ex denunciationibus compertum sit, Conjuges aliquo consanguinitatis, seu affinitatis gradu con- junctos esse, nihilominus ad contraendum fuerit cum ipsis Apostolica autoritate dispensatum, adnotetur gradus con- sanguinitatis, vel affinitatis dispensatae, et compendium de- creti super ea relati, cum die, et anno, ac Notarii de illo rogati nomine, hoc modo.

Anno Domini..... die..... mensis..... praemissis de- nunciationibus, ac comperto impedimento secundi, vel ter- tii, aut quarti gradus consanguinitatis, vel affinitatis, seu alio quovis etc. inter N. et N. obtentoque per eos Apostoli- cae Sedis mandato de dispensando; et cum eis per Reve- rendissimum Episcopum N. autoritate dispensato sub die..... Anno..... ut constat ex actis Notarii Officii prae- dicti Episcopi, eos Matrimonio conjunxi, ut in praedicta formula, etc.

12 Adnotatio dispensationis distincta inservit ad demonstrandam affinitatem, vel consanguinitatem, super qua dispensatum fuit. Circa vero hoc, debet Parochus omnino ea adimplere, quae in mandato Episcopi habet, nec in uno apice aliquid praeterire, et singula scripto ordinata diligenter custodire, atque servare, Monacell. *d. l. n. 8.*

§. IX. Denunciationes autem factae in diversis Parochiis, Sponsi videlicet, et Sponsae, ab utroque Parocho, in libro notari debent, etiamsi Matrimonium non sequatur.

13 14 15 Quamvis Matrimonium non habeat effectum suum, nihilominus Parochus parcere non debet calamo in adnotandis singulis, quae circa Matrimonia eveniunt, eo quia multum prodesse possunt suis loco, et tempore, Negligentia enim Parochorum illorum est damnanda, qui in pagellis volantibus notant celebrationes Matrimoniorum, et aliarum rerum, quae ex praescripto Concilii, et Ritualis notanda sunt in Libris ad hoc paratis, animo transcribendi illas in Libro praescripto: evenit enim facile, ut chartulae deperdantur, et pereant, vel Parochus obliviscatur transcribere, vel moriatur, vel a cura discedat, vel aliud accidat, propter quod illa particulares schedula ad nihilum valeat, et tanquam scartafacium judicetur. In hoc casu, si denunciatur Episcopo, vel in Visitatione, vel extra, haec negligentia Parochi, puniendus est gravi multa, quia praeter peccatum mortale commissum in re gravis momentis ob spretum Decret. Concilii, Rot *decis. 233. num. 11 part. 10. decis. 445. p. 13. et. dec. 44. num. 29. part. 19. recent. et cor. Dunozet. Jun. decis. 896. num. 3. infert grave damnum tertio, et tenetur ad damna, et interesse, quae paroecianis ex tali negligentia, et respective omissione, obvenirent, prout declarat Berton. de Negl. p. 2. art. 32. no. 88. atque ideo Parochiani habent actionem contra Parochum ex quasi contractu, qui dum acceptabit officium cum honoribus, et oneribus, quasi sit mercede conductus tenetur, unde in utriusque commodum suscepti officium; ac propterea tenetur non solum de lata, sed etiam de levi culpa, Azor. p. 3. lib. 4. cap. 6. q. 2. Filiucc. l. 23. cap. 3. num. 71. Sicut Tutor, qui ex negligentia damnificavit pupillam, tenetur ad interesse, *l. nisi. eam, l. si tutoris, cap. de administr. tutor.**

16 Neque relavet per allegat, á Berton. *d. l. n. 90.* excusatio de chartulis deperditis: tum quia tenebatur de scribere in libro ad id parato, ut ex Conc. *Trid. l. c.* tum quia non appareret impedimentum aliquod, per quod excusabiliter posset uti

remedio chartularum: tum demum quia tenebatur etiam omni adhibita diligentia, et sollicitudine reportare ad librum notata in schedulis: vel ad summum excusatio potuisset habere locum in una, vel altera partita post breve tempus a celebrato Matrimonio, puta, de mane in sero describendo: vel si tale accidens contigisset, puta, si gravi morbo paulo post celebratum Matrimonium corripere, ut revera, ex impotentia, non ex negligentia contigisset omissio.

17 Denique afferam quae refert Barbosa *de Ep. 2. alleg. 32. n. 178.* Videant Parochi, quomodo fidem de his libris facere debeant; nam in Curia Archiepiscopali Neapolitana, quemdam Parochum, qui fidem facerat de solemnizatione Matrimonii inter quasdam Personas, referendo se ad librum Matrimonii, cum postea, perquisito hoc libro, non reperiretur solemnizatio, judicatum fuit, crimen falsi incurrisse, quia vero cum torqueretur, nihil confessus fuit, sed graviora contra ipsum indicia extabant, suspensus a cura per quinquennium, diffinitiva sententia condemnatus fuit, ut refert Aloys. Ricc. *Prax. for. Eccl. dec. 729. in 1. edit. et resol. 607. in secunda.*